

79-4-1

MEDEDELINGENBLAD VAN DE
WERKGROEP VOOR VOGEL- EN NATUURBESCHERMING
MIDDEN-BRABANT.

oktober 1979

"Midden-B abant Nieuws"

Overname van artikelen is toegestaan
(onder bronvermelding)

Redaktie adres :

Nico Hilgers , St. Caeciliastraat 2a,
Berkel-Enschot

Penningmeester :

Gerard van der Kaa ,
van Rijkevorssellaan 17, Oisterwijk.

Postgiro : 3531190

oktober 1979

ROEKEN ZIJN GEEN KRAAIEN, of: hoe Frans de Kok de show weer eens stal.

Minstens vijftig dode jonge roeken werden op 13 mei 1979 door Victor Retel Helmrich en Hans Smulders gevonden in de roekenkolonie op het landgoed Dongewijk te Tilburg. Op last van de - nieuwe - eigenaar, orkestleider Frans de Kok, waren midden in de broedtijd een aantal eiken van vele tientallen jaren oud omgekapt, waardoor ongeveer honderd roekennesten vernield werden, bijna een kwart van de kolonie. De naar aanleiding van het bovenstaande door ons gevoerde actie leverde een teleurstellend resultaat op:

1. Het Nieuwsblad van het Zuiden was niet bereid om aan het gebeurde redactionele aandacht te schenken; men vond het gebeurde kennelijk niet zo wereldschokkend en men was er eigenlijk niet zo zeker van of de Kok wel een strafbaar feit gepleegd had.
2. Ambtenaren van de afdeling Bijzondere Wetten van de Gemeentepolitie Tilburg probeerden de zaak te bagatelliseren: het ging toch 'maar' om vijftig dode roeken op een kolonie van 410 nesten.
3. Diezelfde ambtenaren zagen geen reden tot het instellen van een vervolging, omdat de opzet van de uitvoerders van het werk niet geweest was het doden van de vogels, maar het plegen van normaal bosonderhoud.
4. De Algemene Inspektie Dienst zag het helemaal niet zitten: Omstandig hebben ambtenaren van die dienst ons proberen uit te leggen hoe de Boswet in elkaar zit en dat het gebeurde op Dongewijk daarmee niet in strijd was. Wij van onze kant slaagden er niet in hen uit te leggen, dat ons dat een worst zou wezen, omdat er sprake was van een overtreding van de Jachtwet c.q. van de Vogelwet.

Uitendelijk heeft het Nieuwsblad wel een ingezonden stuk willen accepteren (op 14 juni!) Ook in de Lepelaar werd aandacht aan de zaak geschonken. Begin juli werden we zelfs door het weekblad de Tilburgse Koerier benaderd om het allemaal nog eens toe te lichten, hetgeen resulteerde in een uiterst treurig stuk (zie citaat)

Toch nog wat kanttekeningen onzerzijds:

- "maar vijftig roeken": Feyen (Limosa 49, pag.28-67) heeft aangetoond dat de Roekenstand in Nederland tussen 1944 en 1975 met 80% terugliep, hoofdzakelijk door de niet terechte, meedogenloze vervolging. Verder is aangetoond dat het reproductie vermogen van de roek relatief laag is. Afgezien nog van het feit dat waarschijnlijk niet alle dode jongen gevonden werden, betekent

dat aantal dus relatief een zwaar verlies voor de kolonie.

- De 'onderhoudswerkzaamheden' werden al voor 24 juni opnieuw voortgezet; Aangezien nu een nog veel groter deel van de kolonie plat ligt rijst de vraag of de vogels zich het komend broedseizoen opnieuw zullen kunnen vestigen.

- Frans de Kok liet de vogels volgens de politie niet opzettelijk doden. Volgens de Tilburgse Koerier kent hij het verschil niet tussen roek en zwarte kraai. Met andere woorden, de vogels werden wél met opzet gedood, maar per vergissing waren het de verkeerde. Je kunt ook veronderstellen dat Frans de Kok die schijtvogels in zijn privé-parkje toch eigenlijk maar lastig vond. Hoe dan ook, dit soort vergissingen levert eens te meer een argument op om ook de zwarte kraai maar van de lijst van schadelijke soorten af te voeren.

Loek Hilgers.

Volkstuintje

Vooralsnog zijn de gemoederen rondom de affaire in het Tilburgs roekbos zeker niet zo verhit. En dat zou ook niet op zijn plaats zijn. De vergissing is triest, maar gemaakt. Dat hoeft niet verder opgeblazen te worden. Zo ook hoeven er van beide partijen geen moeilijkheden te ontstaan over de aanleg van volkstuintjes op het aangrenzend weiland. De roeken vormen geen bedreiging voor deze tuintjes, integendeel, terwijl op voorhand niet verondersteld mag worden dat het andersom wel het geval zou zijn. Blijft nog staan de wens van de eigenaar, om het roekbos bij zijn privébezit te betrekken en het dus niet publiekelijk toegankelijk te stellen. Overigens leert

een telefoontje dat de eigenaar aan de geïnteresseerde wandelaar na overleg, graag ruim baan wil verlenen; daar is hij zelf natuurlijefhebber genoeg voor.

Bezoek op aanvraag

Het is voor beide partijen een afwegen van belangen. De eigenaar heeft een 16 ha groot landgoed gekocht, stelt daarvan een zestal ha ter beschikking voor volkstuintjes en houdt de overige grond graag in privébezit. En stelde de vorige eigenaar zijn landschap wel steeds open voor bezoek, daarvoor gesubsidieerd door het rijk, het is het wettelijk recht van deze nieuwe eigenaar om dat niet te doen.

Wat in zijn geheel niet wegneemt dat het gedeelte waarin de wettelijk beschermde roeken hun domicilie hebben, in stand gehouden moet worden. Daar komt de vogelwerkgroep Midden-Brabant voor op, daar komen de talloze bezoekers van Dongewijk voor op en daar komt de eigenaar voor op. Voor een bezoek aan het landschap of voor informatie over de volkstuintjes kan men contact opnemen met de heer de Kok, tel. 670645.

uit: De Tilburgse Koerier
7 juli 1979

Beste collega's van VWG Midden Brabant,

enige jaren geleden is Tom Heijnen gestart met het verzamelen van Kraanvogelwaarnemingen uit Brabant en Limburg. Wegens tijdgebrek i.v.m. zijn functie als SOVON-districtscoördinator heb ik dit vorig jaar overgenomen, met de bedoeling te onderzoeken in hoeverre weersomstandigheden de trekrichting en trekdata beïnvloeden. Vorig jaar is o.a. geconstateerd dat het late doortrekken van de Kraanvogel tussen 27-11 en 3-12 1978 mogelijk verband hield met een zacht najaar op de verzamelplaatsen rond de Oostzee en het vrij plotseling invallen van een koudeperiode die tot gevolg had dat de Kraanvogels plots en massaal over ons land trokken.

Verder is het vrij waarschijnlijk dat ons land naderende Kraanvogels tussen Roermond en Nijmegen hun zuidwestelijke trekrichting verleggen naar een meer zuidelijke en het Maasdal volgen.

Gaarne zou ik ook dit jaar weer veel waarnemingen uit Brabant en Limburg ontvangen met vermelding van Tijdstip, Datum, Plaats, Vliegrichting, Aantal, Vliegformatie en eventueel pleisterplaats en gedrag. Ook waarnemingen uit voorgaande jaren worden in dank ontvangen.

Bij voorbaat dank voor uw medewerking verblijf ik in afwachting met de meeste hoogachting.

Peter Voorn, den Haas 63, 5555 AE Valkenswaard. tel. 04902-12106.

Ook ons eigen archief wacht op waarnemingen!!!!!!!

NEDERLANDS COMITÉ BESCHERMING TREKVOGELS

Is er nog wel werk voor het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels nu de Richtlijn van de Europese Gemeenschap is aanvaard, die paal en perk bedoelt te stellen aan de massale vogelvangst en de jacht? Ja, dat is er zeker. Om te beginnen zal het nog veel moeite kosten om de Richtlijn te effectueren en blijft voortdurende waakzaamheid geboden. Maar bovendien worden er ook veel vogels gevangen en geschoten in Mediterrane landen die geen lid zijn van de EG en waar de Richtlijn dus niet geldt. Voorlopig blijft er dus genoeg te doen voor het Nederlands Comité.

EUROPEES COMITÉ EN COÖRDINATOR

Het Nederlands Comité maakt deel uit van het Europees Comité voor de preventie van massavernietiging van trekvogels. Dit Europees Comité werd in juni 1978, tijdens de 17de Wereldconferentie van de Internationale Raad voor Vogelbescherming (ICBP) te Ohrid, Joegoslavië, opgericht.

De Nederlandse bioloog Siegfried Woldhek werkt enkele dagen per week als coördinator van het Europees Comité. Hij maakte, met financiële steun van het Prins Bernard Fonds, reizen naar bijna alle landen rond de Middellandse Zee. Een vergelijkend overzicht van de toestand op het gebied van de trekvogelvangst en -bescherming werd zo verkregen. Hij stimuleert nationale en lokale vogelbeschermers om zich, samen met het Europees Comité, in te zetten voor propaganda en edukatie, voor betere wetgeving en toepassing van die wetgeving, voor bescherming van gebieden die voor trekvogels van belang zijn.

Daarnaast houdt Woldhek zich bezig met het begeleiden van projecten. Op het ogenblik is het nog vooral het Nederlands Comité dat fondsen voor projecten beschikbaar stelt aan het Europees Comité. Maar er wordt in Duitsland, Denemarken en Noorwegen gewerkt aan de oprichting van organisaties die zich, net als in Engeland en Nederland, vooral op fondswerving en propaganda concentreren. Zweden heeft laten weten voor speciale projecten fondsen ter beschikking te zullen stellen.

FINANCIËLE STEUN VOOR DE TREKVOGELBESCHERMING

Tijdens de voorjaar 1979 bijeenkomst van het Europees Comité is besloten financiële en deskundige steun te verlenen aan de volgende projecten.

In Spanje zullen de trekroutes en de ligging van de overwinteringsgebieden van de kraanvogel worden bestudeerd. Deze soort wordt bedreigd omdat op tal van plaatsen de open eikenbossen waarin hij overwintert, worden vervangen door eucalyptusbossen. Ook wordt geld gegeven voor een publiciteitscampagne rond deze studie, teneinde zowel regering als publiek attent te maken op de noodzaak van bescherming van de overwinteringsgebieden, die trouwens ook voor andere trekvogels van belang zijn.

Franse vogelbeschermers worden geholpen met het uitgeven van een edukatieve en fondsverwervende publikatie over trekvogels; daarin wordt de aandacht gevestigd op het bestaan van 11.000 vangstations langs de Franse westkust, waar jaarlijks miljoenen zangvogels met netten worden gevangen.

Het tijdschrift Pro Avibus van de Italiaanse Vereniging voor Vogelbescherming (LIPU) krijgt steun voor de uitgave van een speciaal nummer, waarin onder meer artikelen komen over de EG-richtlijnen voor vogelbescherming, de Conventie van Parijs en de nieuwe Italiaanse wetgeving op het gebied van de jacht, die nog veel te wensen overlaat. Voorts wordt hulp verleend voor de uitgave van een eenvoudige en goedkope Italiaanse vogelgids waarin niet alleen de in Italië voorkomende vogelsoorten worden getoond en beschreven, maar ook informatie te vinden is over hoe men vogels kan waarnemen en beschermen. Ook wordt een bijdrage geleverd in de kosten van een parlementaire waarnemer, wiens taak omvat het geven van informatie aan parlementariërs op het gebied van natuurbescherming en het rapporteren van de Italiaanse vogel- en natuurbeschermingsorganisaties inzake wetten, wetsvoorstellen, etc.. En dan moet ook vermeld worden de steun aan de voorlichting over een referendum met betrekking tot de afschaffing van de jacht in Italië; ongeacht de uitslag van deze volksstemming is het houden ervan van groot belang voor het opwekken van de publieke belangstelling voor de Italiaanse natuur- en vogelbescherming.

Het totaal van de dit voorjaar toegekende financiële hulp bedroeg ongeveer f 57.000,---. Al eerder zijn projekten in Tunesië, Italië, Malta, Kreta, Cyprus, Mallorca en Turkije gesteund voor een totaal van f 170.000,---.

Er is veel meer waarvoor het Europees Comité zich zal moeten inzetten, onder andere in Oost-Mediterrane landen. Dat zal steeds geschieden in nauwe samenwerking met landelijke en plaatselijke natuur- en vogelbeschermingsorganisaties en met IUCN/WWF, ICBP en het International Waterfowl Research Bureau (IWRB).

ER IS MEER GELD NODIG

Er is nog veel werk te doen voor de actieve vogelbeschermers in het Mediterrane gebied. Het Europees Comité wil hen hierbij financieel stouwen. De vele contacten, ook met IUCN/WWF, ICBP en IWRB, bieden een garantie dat het geld werkelijk effectief wordt besteed op die plaatsen waar dat het meest noodzakelijk is.

U, lezer en lezeres, kunt daarbij helpen via het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels, Dribergseweg 16B, 3708 JB Zeist, welks postrekening is : 7519.

Het Comité, officieel een Stichting sedert 4 november 1976, is een samenwerkingsverband van vertegenwoordigers van de volgende organisaties :

- Bond van Politie-ambtenaren in Nederland tot Bescherming van Dieren, Utrecht
- Nederlandse Sectie van de Internationale Raad voor Vogelbescherming, Wassenaar
- Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, 's-Gravenhage
- Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Zeist
- Wereld Natuur Fonds-Nederland, Zeist
- World Wildlife Rangers van het Wereld Natuur Fonds-Nederland, Zeist

Vrijwilliger gevraagd voor de organisatie Vrienden van de Trekvogels

Het Comité zou graag regelmatig bijdragen willen ontvangen van donateurs en danatrices. Voor het organiseren en bijhouden van zo'n organisatie "Vrienden van de Trekvogels" wordt een vrijwillige kracht gezocht, bij voorkeur wonend in het centrum van Nederland. Hij/zij zou periodieke administratieve werkzaamheden moeten verzorgen, in samenwerking met secretaris en penningmeester van het Comité, en tevens behulpzaam zijn bij propagandistische acties.

De secretaris, Dr. F. Pauw, zal graag schriftelijke aanmeldingen ontvangen via het adres Nederlands Comité Bescherming Trekvogels, Dribergseweg 16B, 3708 JB Zeist.

Zoölogisch verslag Marokkoexcursie (19-4-'79 - 3-5-'79)

Dit verslag wil geen dagboek zijn, maar slechts een beschrijving van de (vogel-)soortenrijkdom van enige biotopen. Echter, een chronologische grondslag is dit stuk niet vreemd.

Na de landing van de grote zilveren vogel op het vliegveld van Malaga werden we verrast door het zien van een vrij grote kolonie huiszwaluwen aan het luchthavengebouw. Vrijwel alle nesten waren af en in een aantal werden zelfs al jongen gevoerd. Op dat moment was de huiszwaluw nog maar amper in Nederland gearriveerd.

Bij het instappen van de bus, die ons van Malaga naar Algeciras zou brengen, zagen we een enorme vlinder met een vleugelspanwijdte van ca. 15 cm. over het parkeerterrein zwalken. Bij het zien van het dier dachten we eerst aan een vogel of een vleermuis, maar bij nadere beschouwing was het dus een vlinder. Door de nu snel invallende duisternis waren we niet in staat foto's te maken of de vlinder goed te determineren. Tijdens de duistere rit langs de Costa del Sol werd niets waargenomen. De volgende ochtend werden we gewekt door het gekrijs van gierzwaluwen, mussen en spreeuwen in een geweldig koor. Tijdens de voettocht naar de haven scheerden grote vluchten gierzwaluwen tussen de nieuwe torenhotels, die zozeer de skyline bepalen van deze stad.

Tijdens het wachten op het afmeren voor de oversteek namen we de volgende soorten waar : zilvermeeuw (de geelpootvorm), grote mantelmeeuw, boerenzwaluw en tussen de huismussen op de kade bevonden zich nog enkele spaanse mussen.

Staande op het achterdek werd onze blik gevangen door een meeuwachtige vogel die voortdurend de vissen, die ruimschoots aanwezig waren, belaagde met vinnige stootduiken. Het bleek een stern te zijn. Het was de in Nederland zeldzaam voorkomende lachstern. Het gedrag van het dier deed ons eerst aan andere sternsoorten denken, maar toen hij dichtbij was en door de 30 x 75 telescoop de habitus was bestudeerd was de enig mogelijke conclusie : lachstern. Tijdens de oversteek werd de boot achtervolgd door geelpootzilvermeeuwen en kwamen de volgende soorten langs : kuifaalscholver (6 exx), jan van gent (3 exx).

Van Ceuta naar Asilah voerde de weg door een gebied tussen

kust en de voet van het Rifgebergte. Vanuit de bus en tijdens korte uitstapjes werden de volgende soorten genoteerd : koereiger (veel op nattere delen en pas geploegde akkers), ocoivaar (broedend op huisjes en verder het zelfde als koereiger), vorkstaartplevier (nattere landbouwgrond), torenvalk en duinpieper (kaal, heuvelachtig gebied), bruine kiekendief (boven laag struikgewas), zwarte en rode wouw (boven bossen en bosranden), blauwe kiekendief (boven bossen), steenloper (langs strand), zwarte spreeuw (in het stadje broedend). Verder nog : kauw, huismus, zilvermeeuw, een ♀ roodstaart en boerenzwaluwen.

's-Morgens voor vertrek uit Asilah werden de volgende soorten waargenomen : tegen het licht worden vlogen 7 regenwulpen vanuit de kust zuidwaarts; de nachtegaal liet zijn welluidende melodie gedurende de gehele nacht horen. en tijdens het ochtendgloren waren merel, huismus, boerenzwaluw en huiszwaluw ook van de partij. Boven het strand vloog nog een koekoek rond. Tijdens een wandelingetje zagen we op praktisch iedere akker wel een grauwe gors. Langs de weg zagen we regelmatig kuifleeuwerikken terwijl op de langs de weg nimmer ontbrekende telefoonkabels enkele roodkopklauwieren naar voedsel zaten te speuren. Vanaf een heuveltje waren we getuige van honderden noordwaarts trekkende tortelduiven, die steeds in groepjes van 10 - 50 exx. passeerden. Ook zagen we nog een kleine zilverreiger, enkele koereigers en een ocoivaar. Plotseling passeerde op enkele meters een jagent ♀ grauwe kiekendief. Ook de groenling, putter (mooi op een distel) en kneu gaven acte de presence.

Bij terugkomst op de camping zaten er op het strand enkele drieteenstrandlopers.

We vertrokken richting Larache en maakten onderweg een stop bij de historisch bekende berg Lixus aan de monding van de rivier de Loukos. Op deze berg werden enkele zeer leuke waarnemingen gedaan. Zo barstte het er van de jagende grauwe kiekendieven, die in het struikgewas genoeg van hun gading konden vinden. Ook zagen we hier onze eerste Marokkaanse roodborsttapuit. Terwijl we die bekeken, werd door een schrill getjilp en gekrijs onze aandacht getrokken voor een stel vechtende roodkopklauwieren. Op deze berg waren oudere vrouwen bezig de purperslak te zoeken, waarvan men kleurstof maakt.

Over de top heengeklommen zagen we een groepje van vier kleine torenvalken die al biddend en duikend hun kostje bij elkaar scharrelden. Nauwelijks van al deze indrukken bekomen bleven we plotseling als aan de grond genageld staan. Op enkele tientallen meters afstand vloog een enorme stootvogel. Met de kijker bijna door onze brillen, bleven we hem volgen tot hij uit het zicht verdween. Het was zonder twijfel een arend en, zoals na determinatie zou blijken, een havikarend. Aan de voet van de berg zaten nog enkele ooievaars in een boom en langs de Loukos bevond zich een troep foeragerende koereigers.

In Larache, aan de monding van de Loukos, bevonden zich, bij de ingang van de Medina, enkele op huiszwaluwnesten lijkende bouwsels tegen de dakranden. Het bleken nesten te zijn van de huisgierzwaluw, die snel over onze hoofden heen scheerden en ook al jongen voerden. In de kustvlakte die we na Larache doorkruisten, zagen we niets vermeldenswaard.

In Kenitra, waar we ons kamp maakten, werden de eerste raven gezien en de afrikaanse vorm van de vink. In het avondrood vlogen frequent koereigers, die een pendeldienst onderhielden tussen kust en binneland. Op 25 meter van het kamp zaten roodkopklauwieren ons te beloeeren. Mussen en merels in overloed. Steeds verder zuidwaarts ging de tocht door het kerngebied van Marokko met de hoofdstad Rabat-Salé en de grote havenstad Casablanca.

In Rabat ontdekten we in een euwenoude toren bij het mausoleum van Mohammed V een kolonie kleine torenvalken. De kolonie telde 8 à 10 nesten met eieren en jongen. Eveneens in deze toren zaten nesten van rotsduiven. Vanaf dit punt hadden we uitzicht over de vallei van de rivier. Boven deze vallei vlogen tientallen koereigers en meer dan honderd vogels met een donkerbruin uiterlijk en het formaat en gedrag van de zwarte wouw. Zelfs met behulp van de telescoop lukte het niet om de beesten te determineren. Omdat het primair een geografische studiereis was, werd ons ook geen extra tijd gegund om nog een poging te wagen, op een drafje konden we nog net de bus halen.

En weer verder. Tijdens een sanitaire stop in een eucalyptusbos werd de bonte vliegenvanger waargenomen. Het was het zwart-wit type.

In het vrij intensief bewerkte tuinbouwgebied naar El Jadida, een voormalig zeeroversnest, werden vrij weinig vogels waargenomen. Tot zover het kustgebied.

Lijst van waargenomen soorten :	wordt vervolgd	
jan van gent	gierzwaluw	vink
kuifaalscholver	vale gierzwaluw	putter
kleine zilverreiger	alpengierzwaluw	groenling
koereiger	huisgierzwaluw	kneu
oedevaar	bijeneter	europese kanarie
casarca	scharrolaar	spaanse mus
wilde eend	veldlauerik	huismus
rode wouw	kuiflauerik	zwarte spreeuw
zwarte wouw	boerenwaluw	vlaamse gaai
slangenarend	rotswaluw	raaf
havikarend	oeverwaluw	kauw
aasgier	huiswaluw	
bruine kiekendief	duinpieper	
blauwe kiekendief	witte kwikstaart	
grijze kiekendief	grote gele kwikstaart	
slechtvalk	grijze buulbuul	
kleine torenvalk	klapekster	
torenvalk	roodkopklauwier	
barbarijse patrijs	sprinkhaanrietzanger	
woestijnplevier	kleine karekiet	
steenloper	zwartkop	
drieteenstrandloper	fitis	
oeverloper	bonte vliegenvanger	
regenwulp	roodborsttapuit	
vorkstaartplevier	tapuit	
zilvermeeuw	blonde tapuit	
grote mantelmeeuw	witkoptapuit	
lachstern	zwarte tapuit	
rotsduif	zwarte roodstaart	
turkse tortel	roodborst	
tortelduif	nachtegaal	
koekoek	merel	
dwergooruil	grijze gors	
steenuil	gestreepte gors	
bosuil	grijze gors	

Frans van Avendonk en Anne Hilverda.

Bufo Calamita

Op een vrijdagavond in april stonden wij, Cis en Hans, bij het Wintelreven te Oirschot op regenwulpen te wachten. Evenals vorige vrijdagen waren er geen regenwulpen te bekennen.

Terwijl wij daar stonden en het al schemerig werd, zei Cis plotseling: "STIL . . . . , ik hoor nachtzwaluwen.". En jawel, ik hoorde een rollend geluid, wat niet anders dan van een nachtzwaluw kon zijn. Langzaam gingen we in de richting van het geluid tot we vlak bij de bron waren. Het was een oorverdovend geluid wat niet ver voor ons uit een ondiepe poel scheen te komen. Wij werden toch wel argwanend of dit wel nachtzwaluwen waren !!!!!

Nadat we de zaak nog eens goed bekeken en overdacht hadden kwamen we tot de conclusie dat dit geen nachtzwaluwen konden zijn. Het moesten kikkers of zoiets zijn. Cis herinnerde zich, dat het vaker was voorgekomen, dat dit geluid op de band was opgenomen als het geluid van nachtzwaluwen. Omdat dit was gebeurd door leden van de voormalige VWG Falco schaanden we ons niet meer zo erg.

Maar toen kwam de grote vraag, welke kikker of pad was dit ? Vangen konden we er geen (dat mag overigens ook niet dus dat probeerden we niet eens !!!). We waren genoodzaakt om met een vraagteken onder de arm huiswaarts te keren.

Cis kwam aan de hand van haar studieboeken tot de conclusie dat het een rugstreeppead moest zijn. Daardoor werden we natuurlijk wel erg nieuwsgierig omdat we die nog nooit gezien hadden. Na nog enkele malen op dezelfde plaats te zijn geweest, bood zich een rugstreeppead aan om als fotomodel te poseren, waarna we de pad uiteraard weer terugzetten in het water.

Omdat we al op meerdere plaatsen rugstreeppeaden hadden gehoord in de Oirschotse Heide, waren we benieuwd, hoeveel rugstreeppeaden er nu eigenlijk op de Oirschotse Heide zaten. Op zaterdag 26 mei 1979 werd door Cis, Nico en Hans getracht om dit vast te stellen. Op een drietal plaatsen, bij kleine, ondiepe vennetjes, werden door ons rugstreeppeaden gehoord, die hun best deden om nachtzwaluwentellers in de war te brengen. Het was niet mogelijk om de rugstreeppeaden te tellen. Wel werd hun aantal op enkele tientallen geschat.

Wetenschappelijke gegevens, overgenomen uit Elseviërs Reptielen en Amfibieëngids.

Bufo Calamita (rugstreepad) :

Verspreiding : komt in Nederland en België op veel plaatsen talrijk voor.

Kenmerken : tot 10 cm., normaal 7 of 8 cm.; vrouwtje groter dan mannetje. Een forse pad met betrekkelijk korte poten, uitpuilende parotoïden die ongeveer parallel lopen, een horizontale pupil en bijna altijd een heldergele streep over de rug (af en toe zwak of niet aanwezig). De grondkleur is gewoonlijk bruinig, grijs of groenig met een donkere tekening. Mannetjes hebben een uitwendige kaakblaas.

Geluid : roept voornamelijk 's-nachts, gewoonlijk in koor en begint kort voor zonsondergang. De roep is een luid, rollend gekwaak dat klinkt als een oud wagemiel en wordt een aantal keren herhaald. Elk gekwaak begint en eindigt vrij plotseling en duurt ongeveer 1 of 2 seconden. Op stille, rustige avonden kan men een koor op meer dan 2 km. afstand horen.

Leefwijze : Nachtdier. Rent snel over korte afstand, loopt of springt niet. Verschuilt zich in losse grond. Bij onraad blaast hij zich op en richt het lichaam omhoog.

Hans van Lieshout

NOTITIES VAN EEN VOGELTELLER OFWEL INTERSPECIFIEKECONCURRENTIE KOOLMEES-BOOMKRUIPER

Het was op de laatste dag van het jaar 1978 dat ik iets vreemds mee maakte waarvan ik hier verhaal zal doen.

Op deze dag liep ik zoals elke twee weken mijn traject in het dal van de Essche stroom en over landgoed Nemelaer (gem. Oisterwijk en Haaren). De pijnen van de bijtende oostenwind bij 10 graden vorst werden enigzins verzacht door de smaak van enige ornitologische lekkernijen die ik reeds genoten had. Deze lekkernijen bestonden achtereevolgens uit een Waterpieper, twee Buizerden, twee Sperwers en een Grote Gelé Kwikstaart, een soort die we bij ons slechts zelden aantreffen. Met de wind weer in de rug naderde ik het einde van mijn traject toen plotseling mijn aandacht getrokken werd door twee vogels die over de stroom kwamen gevlogen. Ik zag hoe de achterste vogel zijn vluchtgenoot sloeg. Het gevecht werd op de grond in de sneeuw voortgezet. Ik pakte mijn kijker en probeerde te ontdekken om welke vogels het ging. Door de laagstaande zon die ik tegen had, kon ik geen kleuren onderscheiden, maar ik kon wel zien dat het zangvogels betrof. Ik naderde beheerszaam het slagveld en zag dat de aanvaller een Koolmees was. De identiteit van het slachtoffer kon ik nog niet vaststellen. Nu nog dichterbij geslopen. De Koolmees zag mij staan en keek verschrikt op. Hij reageerde met een vlucht poging toen ik op drie meter stond. Tot mijn verbazing nam hij zijn "prooi" in zijn "klauwen" mee en vloog circa twee meter verder het struikgewas in. Ik liep snel naar de twee vogels en van schrik dropte de Koolmees zijn vracht in de braamstruik. Het was een Boomkruiper... Ik nam het uitgeputte vogeltje in mijn hand, het was zo licht als een veertje. Het diertje was versuft en bloed zat aan zijn bek, zijn verenpak was er slecht aan toe.

Behoedzaam hield ik het kwetsbare vogeltje in mijn grote warme hand. Wat nu te doen? Eerst maar eens terug naar het slagveld. Dit stukje sneeuw was dicht bezaaid met sporen van het gevecht en onderdelen (veertjes) van het Boomkruipertje. Vanwege het mooie licht en de eerste grote hoeveelheid sneeuw van het winterseizoen had ik mijn camera bij me. Ik maakte een opname van het vogeltje in mijn hand op de plaats van de strijd. Ik besloot ter plekke tot een experiment waarin ik het gedrag of liever de agressiviteit van de Koolmees wilde observeren. Ik legde de Boomkruiper in de sneeuw en ging op ongeveer 70 cm. afstand zitten. Nu maar afwachten. De Koolmees die de gehele tijd op geruime afstand in de struiken had zitten toekijken kwam naderbij. De Boomkruiper bewoog nog niet. De Koolmees was nu op ongeveer twee meter. Het slachtoffer bewoog en nog eens. De Koolmees maakte een verkenningsvlucht snel en zenuwachtig, tot op een meter van zijn prooi en betrok zijn uitkijkpost weer. De Boomkruiper stond op, direct naderde de mees nu heel dicht bij. Hij viel aan, maar aarzelde en ging op ongeveer 30 cm. van de Boomkruiper in de sneeuw zitten. De Boomkruiper keek wat rond en zag zijn kans om te ontsnappen in een moment van onoplettendheid bij de Koolmees. Daar ging hij.... De Koolmees reageerde direct door de achtervolging in te zetten. De geringe achterstand was met enkele vleugelslagen te niet gedaan. Ze vlogen nu vrijwel gelijk op, midden boven de stroom. De Koolmees haalde uit en ze vielen beiden. De Boomkruiper viel op zijn rug in het water. De Koolmees kon naar de veilige oever door vliegen zonder het water te raken. Hij keerde nog één keer terug boven zijn slachtoffer dat nu langzaam afdreef en verdween toen in de struiken aan de overkant. Ik volgde het Boomkruipertje, dat nog steeds leefde, met de kijker. Regelmatig bewoog zijn kopje en keek hij rond.

Na ongeveer 5 minuten in het ijskoude water bewoog zijn kopje niet meer en waren zijn oogjes toe. Het vogeltje was dood.....
Verbaasd en overdonderd door het tafereel dat zich voor mijn ogen had voltrokken ging ik naar huis.

Het is bij iedere vogelaar wel bekend dat de Koolmees vaak agressief is, meestal tegen soortgenoten of andere mezen en dan vooral bij het begin van het broedsæizoen. Agressie van de Koolmees tegen de veel kleinere Boomkruiper had ik nog nooit gezien. Andere "veldmensen" hadden dit ook nooit waargenomen of er ergens iets over gelezen. Kortom een verklaring voor het in bovenstaand artikel beschreven gedrag hebben we (nog) niet. Wie kan helpen om dit raadsel op te lossen? Reacties graag aan ondergetekende of in de vorm van een artikeltje aan de redactie van dit blad.

Zoals u hebt kunnen zien is dit stukje geschreven in een voor mij nieuwe stijl. Graag zou ik vernemen of u deze verteltrant waardeert, zodat het misschien mogelijk is om in de toekomst meer van dergelijke stukjes te schrijven. Graag reacties!!

Frans van Avendonk
Burgtakkerdreef 82
5061 XJ Oisterwijk.

Tijdens de eerste twee maanden van 1979 bleken alle vennen en andere stilstaande wateren dichtgevroren te zijn. Tijdens de perioden met de strengste vorst vrozen zelfs sommige boken, b.v. de Reusel, geheel dicht, met slechts hier en daar een wak. Hoewel met name grondel-eenden en ganzen in andere jaren met strenge vorstperio-den het ijs nog langere tijd als rustplaats kunnen ge-bruiken, moesten zij deze winter al gauw het veld ruimen voor de massale schaatsrecreatie op vrijwel alle vennen. Voor de hier overwinterende Rietganzen geldt overigens, dat het overnachten op de voedselgronden minder energie kost, dan het tweemaal daags op en neer vliegen tussen slaappleats en fourageergebied. Dit energievoordeel woog bij de heersende voedselschaarste zwaarder dan het veiligheidsvoordeel van de slaappleats.

Zoals ook elders in het binnenland, werden in midden-bra-bant gedurende deze periode op ijsvrije gedeelten van boken en kanalen veel interessante waarnemingen gedaan. Met name werden op nogal wat plaatsen Nonnetjes en Grote Zaagbekken gezien, in aantallen die ver lagen boven wat we uit voorgaande jaren gewend waren. Plaatsen van waar-neming waren vooral: Wilhelminakanaal, gekanaliseerde Reusel bij Moergestel, Esschestroom bij Haaren, Dommel bij Vught.

Van deze laatste plaats werden veel waarnemingen verzameld door Han Buckx, Abby Mosmüller, Peter de Rouw en Bob Thoo-len. Voor zover betrekking hebbend op Nonnetje en Grote Zaagbek zijn ze samengevat in de tabellen 1 en 2. Hieruit ontstaat het beeld van een met het voortschrijden van de tijd steeds toenemend aantal vogels, die na ong. 25 febru-ari plotseling weer verdwijnen; vanaf 4 maart werd geen der beide soorten nog daar gesignaleerd. Opvallend is daarbij dat - na een langdurige vorstperiode in januari en wat zachter weer in de eerste dekade van februari - het weer er tegen het einde van de waarnemingsperiode niet beter op wordt.

Andere waarnemingen uit hetzelfde gebied zijn hieronder weergegeven.

Brilduiker

op 6 en 21 januari en op 3 februari
telkens 1 mannetje; 6, 8 en 9 februari
3 en 4 vrouwtjes.

Tafeleend	max. 350 00 en 200 00	op 8 febr.
Kuifeend	max. 160 00 en 90 00	op 8 febr.
Krakeend	2 exx.	op 8, 9, 10 en 15 febr,
Wilde Zwaan	6 exx.	op 18 febr.
Roerdamp	1 ex.	op 3 febr.

Vanwege de heersende weersomstandigheden kon de plassen-telling, die voor het derde seizoen in successie werd gehouden, niet ten volle slagen. Ter kompensatie werd met enkele leden van de vogelwerkgroep afgesproken om op 25 februari zo veel mogelijk trajekten met open water te tellen. Daarvoor kwamen in aanmerking de kanalen, die ten behoeve van de scheepvaart opgehouden werden en de ijsvrije gedeelten van brede (gekanaliseerde) beken. De volgende trajekten werden vastgesteld:

- 1) Wilhelminkanaal vanaf Dongen tot brug Bosscheweg in Tilburg.
- 2) Wilhelminkanaal vanaf Bosscheweg Tilburg tot Oirschot.
- 3) Reusel vanaf Oisterwijk tot de E38 in Moergestel.
- 4) Voorste Stroom/Esschestroom van Oisterwijk tot Esch.
- 5) Esschestroom van Esch tot Halder (Vught).
- 6) Dommel van Olland tot Bortel
- 7) Dommel van Bortel tot st. Mischielsgestel.
- 8) Aa van Veghel tot Keldonk.

Niet geteld werden op 25 februari: Zuid Willemsvaart, Afwateringskanaal Den Bosch - Drongelen, Leygraaf en Dommel van Vught tot Den Bosch. Uit het voorgaande is al gebleken dat met name het laatstgenoemde traject belangrijke aantallen kan herbergen. Tabel 3, waarin alle ontvangen waarnemingen van 25 februari zijn verwerkt geeft dan ook zeker geen volledig beeld van de op dat moment in onze regio aanwezige aantallen. Daar komt nog bij, dat de weersomstandigheden allesbehalve gunstig waren: 's-Morgens hing er een zware mist, die pas laat optrok; daarom ook werden enkele trajekten pas in de middag geteld. Niettemin blijkt, dat ook wanneer alle stilstaande wateren zijn bevroren, zich nog aanzienlijke aantallen watervogels in onze kontreien kunnen ophouden.

Jaarnemers: A. van Marle, F. van Avendonk, H. Buckx, R. van Dongen, L. en N. Hilgers, G. van der Kaa, C. van Laarhoven, A. Bosmüller, G. van de Oetelaar, P. de Rouw, A. Saris, J. Swaans en B. Thoolen.

datum	Nonnetje			Gr. Zaagbek		
	♂♂	♀♀	tot.	♂♂	♀♀	tot.
03.01.79	>6	>1	17	-	-	-
04.01	-	-	-	-	-	-
05.01	-	-	-	-	-	-
06.01	3	-	3	-	3	3
07.01	-	-	-	-	-	-
12.01	-	2	2	-	-	-
21.01	1	3	4	-	-	-
24.01	4	7	11	3	4	7
27.01	1	-	1	-	1	1
28.01	1	-	1	-	-	-
03.02	5	7	12	-	-	-
06.02	>1	>7	20	-	-	-
08.02	1	3	4	-	7	7
09.02	>2	>4	8	1	1	2
10.02	>3	>3	15	-	-	-
15.02	7	8	15	2	2	4
16.02	>14	>12	± 30	2	9	11
18.02	5	8	13	>4	>11	± 25
24.02	9	9	18	3	2	5
26.02	1	4	5	-	-	-
28.02	3	4	7	-	3	3
<u>21</u> waar- nmngsdgn.	<u>18</u> 'nonnetje- dagen'			<u>10</u> 'zaagbekdagen'		

periode	aantal waarnemingsdagen	waarvan nonnetje-dgn	totaal aantal	waarvan zaagbek-dgn	totaal aantal
1 jan. - 10 jan.	5	2	20	1	3
11 jan.- 20 jan.	1	1	2	0	0
21 jan.-30 jan.	4	4	17	2	8
31 jan.- 09 febr.	4	4	44	2	9
10 febr.-19 febr.	4	4	73	3	40
20 febr.-29 febr.	3	3	30	2	8

tabel 2. Aantal waargenomen Nonnetjes/Grote Zaagbekken op de Dommel bij Vught per dekade, jan./febr. 1979

	1	2	3	4	5	6	7	8	totaal:
fuut	8	8	-	-	-	-	-	-	16
geoorde ft.	-	1	-	-	-	-	-	-	1
bl.reiger	-	3	-	6	5	7	-	5	26
knobbelzw.	-	-	-	1	-	1	-	-	2
gr.gans	-	-	-	-	-	-	6	-	6
rietgans	-	-	-	69	-	-	-	-	69
w.eend	-	-110	340	81	84	300	36		951
wint.taling	-	-	6	52	-	69	200	-	327
smient	-	-	-	1	-	-	-	-	1
zom.taling	-	-	-	-	-	7	-	-	7
slobeend	-	-	-	-	-	7	-	-	7
tafeleend	154	41	9	214	23	151	150	6	748
kuifeend	191	35	54	13	1	123	250	-	667
gr.zeeëend	-	1	-	-	-	-	-	-	1
brilduiker	-	-	-	1	-	-	-	-	1
nonnetje	-	2	-	6	2	-	-	-	10
m.zaagbek	-	2	-	-	-	-	-	-	2
gr.zaagbek	1	2	-	17	-	-	-	-	20
waterhoen	5	18	15	9	14	73	15	-	149
meerkoet	81	273	5	67	6	34	80	30	576
houtsnip	-	-	-	-	1	-	-	-	1
watersnip	-	-	-	-	-	4	-	-	4
kokmeeuw	-	-	-	59	-	450	150	-	659
zilverm.	-	-	60	72	-	-	-	-	132
nijlgans	-	-	-	-	2	-	-	-	2

tabel 3. Waarnemingen op 25 februari 1979

Waarnemingen Cap Gris Nez 21 +22 oktober 1978.

Bij onderstaande waarnemingen moet allereerst worden opgemerkt dat deze alleen betrekking hebben op door mijzelf waargenomen soorten.

Op zaterdag 21 oktober werd er $\pm 6\frac{1}{2}$ uur besteed aan zeetrekwaarnemingen; ± 1 uur aan waarnemingen beneden aan de Kaap en $\frac{1}{4}$ uur aan de zangvogeltrek (dit was het eerste kwartier na zonsopkomst).

Op zondag 22 oktober werd er in totaal slechts $3\frac{1}{4}$ uur waargenomen, waarvan $1\frac{1}{4}$ uur aan de "vinkentrek" werd besteed; dit werd gedaan tussen 6.45u. en 8.30 uur; de overige 90 minuten werden besteed aan zeevogeltrek.

Tijdens het weekend werden de volgende weersomstandigheden genoteerd;

zaterdag: zwakke westenwind; aanvankelijk half bewolkt; temp. ca. 20 graden C.

zondag: matige wester tot zuidwestenwind; overwegend zwaar bewolkt; temp. ca. 15 graden C.

zaterdag 21 oktober

zondag 22 oktober

7	parelduikers	
23	roodkeelduikers	1 roodkeelduiker
1	noordse stormvogel	
51	jan van genten	63 jan van genten
4	aalscholvers	3 aalscholvers
2	blauwe reigers	
2	wilde eenden	
4	grote zeeëenden	5 grote zeeëenden
376	zwarte zeeëenden	54 zwarte zeeëenden
9	eidereenden	3 eidereenden
2	bergeenden	4 bergeenden
86	rotganzen	8 rotganzen
1	torenavalk	1 torenvalk
1	patrijs	1 patrijs
6	scholeksters	1 scholekster
29	kieviten	27 kieviten
1	zilverplevier	1 zilverplevier
1	wulp	
1	paarse strandloper	
3	grote jagers	
4	middelste jagers	1 middelste jager
3	kleine jagers	1 kleine jager

zaterdag 21 oktober

34 grote mantelmeeuwen
 133 kleine mantelmeeuwen
 281 zilvermeeuwen
 20 stormmeeuwen
 163 kapmeeuwen
 55 dwergmeeuwen
 691 drieteenmeeuwen
 2 vindiofjes
 1 grote stern
 16 alken-ongedetermineerd
 1 alk
 3 turkse tortels
 42 veldleeuweriken
 1 strandleeuwerik
 2 boerenzwaluwen
 82 graspiepers
 3 oeverpiepers
 1 witte kwikstaart
 2 winterkoningen
 4 heggemussen
 1 grote lijster
 3 kramsvogels
 1 sanglijster
 5 koperwieken
 6 merels
 1 roodborsttapuit
 2 koolmezen
 1 pimpelmees
 1 geelgorz
 1 rietgorz
 6 groenlingen
 9 putters
 5 sijsjes
 28 kneuen
 3 europese kanaries
 20 vinken
 23 kepen
 40 ringmussen
 23 roeken
 48 kauwen
 1 zwarte roodstaart
 2 roodborstjes

zondag 22 oktober

28 kleine mantelmeeuwen
 76 zilvermeeuwen
 2 stormmeeuwen
 39 kapmeeuwen
 66 dwergmeeuwen
 87 drieteenmeeuwen
 10 alk-achtigen
 18 alken
 45 turkse tortels
 22 veldleeuweriken
 1 strandleeuwerik
 1 boerenzwaluw
 28 graspiepers
 3 winterkoningen
 6 heggemussen
 2 grote lijsters
 62 kramsvogels
 8 sanglijsters
 105 koperwieken
 10 merels
 1 roodborsttapuit
 1 koolmees
 9 geelgorzen
 2 rietgorzen
 2 groenlingen
 19 putters
 101 sijsjes
 24 kneuen
 6.217 vinken
 131 kepen
 140 ringmussen
 19 roeken
 111 kauwen
 1 zwarte roodstaart
 4 roodborstjes
 1 sperwer
 41 goudplevieren
 25 strandlopers-ongedetermineerd
 24 zeekoeten
 1 boomleeuwerik

1 tjiftjaf

5 zwarte mezen

1 sneeuwgors

4.235 spreeuwen

6 zwarte kraaien

Stichting Nederlandse Agrarische Keuringsdienst
voor zaai- en pootgoed van landbouwgewassen
N.A.K. Debrandweg 5 Wageningen

GECERTIFICEERD ZAAD

Soort: **MAIS**

14,6 kg

MP

Ras: **LG 11**

ONTSMET

Partijnummer: 428-8-136-11-GDT

Datum van plombering: 17-1-79

Gefesid in: **F**

BEHANDELD TEGEN VOGELSCHADE

Uitsluitend voor
machinaal
gezaaide
zakken!
Dient tevens
als plombe!

E. E. G.
systeem

Model 61

Nº 54569123

Zoals uit afgebeeld kaartje blijkt (overigens gevonden op de Regte Heide!) is het zaad "Behandeld tegen vogelschade".

Wordt het geen tijd dat we de vogels behandelen tegen "LANDBOUWSCHADE" ?

HUISZWALUWENONDERZOEK OISTERWIJK 1979

Inleiding.

Stilaan een vast onderdeel geworden van mijn jaarlijkse onderzoekprogramma is het huiswaluwenonderzoek dit jaar uitgevoerd op 23 juni; aanvullende waarnemingen werden op enkele data in juli verricht. Het was mogelijk om de gehele gemeente, dus zowel bebouwde kom als buitengebied, in één lange dag te onderzoeken.

In navolging van de afgelopen zomers werden tweemaal oproepen geplaatst in plaatselijke blaadjes. Het resultaat van deze oproepen is om te huilen, slechts drie reacties met in totaal vijf nesten. Het is onwaarschijnlijk dat dit veroorzaakt is doordat iedereen met vakantie was; de oproepen werden tijdig gepubliceerd. Veeleer moet de oorzaak gezocht worden in de onwil van de mensen om te reageren omdat ondanks beloften zij geen verslag ontvingen van de tellingen en misschien is de naamsverandering ook wel van invloed, FALCO was een bekende naam. Naar mijn mening speelt dit laatste een zeer geringe rol. Maar een daling van 20% naar ruim 4% door het publiek aangebrachte nesten is triest.

De resultaten.

Allereerst de resultaten voor het buitengebied, aantal nesten.

Lokatie :	1978 :	1979 :	Verskil :
Rosephoeve	44	19	- 25
Wildelot	12	13	+ 1
Zwart Blek	3	11	+ 8
Arbeid Adelt	1	4	+ 3
Hoevenseweg	3	0	- 3
totaal	63	47	- 16

Discussie.

In het buitengebied hebben zich flinke veranderingen voorgedaan, zowel in aantal als spreiding van de nesten. Voor het totale buitengebied is er een afname van 25,4% ten opzichte van 1978. In 1978 konstateerde ik een toename van 47% in het buitengebied in vergelijking met 1977, van 43 naar 63 nesten. In 1979 zijn we dus weer bijna terug op het 1977-nivo. De in 1978 gevestigde kolonie aan de Hoevenseweg is dit jaar verdwenen, maar de afname van het totaal is

volledig toe te schrijven aan de sterke afname in de kolonie Rozephoeve (57% daling). Oorzaak van deze daling zijn waarschijnlijk de schilderwerken, die in het voorjaar zijn uitgevoerd aan het buiten-houtwerk van boerderij en schuur. Op zich zijn schilderwerken, zeker als ze zo vroeg worden uitgevoerd, niet schadelijk voor de huiszwaluwen. Het vermoeden bestaat dat de aantrekkingskracht die oude nesten uitoefenen op nestgelegenheid zoekende zwaluwen dit jaar de missende faktor was. Er waren geen oude nesten meer. Dit kan dan tevens een verklaring zijn voor de groei van de andere kolonies, hier waren wel oude nesten of restanten. Vooral de kleine kolonies aan Zwart Blek en Arbeid Adelt namen sterk toe, circa 4x in omvang. Het aandeel van het buitengebied in het totaal aantal huiszwaluwnesten is van 40% in 1978 naar 39% in 1979 gedaald. Hieruit kun je afleiden dat ook in de bebouwde kom het aantal nesten is afgenomen; of dat zo is lezen we in de volgende paragraaf.

Resultaten in de bebouwde kom.

Inleiding.

In het buitengebied kun je duidelijk spreken van kolonies aan één bepaald gebouw. In de bebouwde kom gaat dit in de regel niet, je zou dan bijna net zoveel kolonies krijgen als er nesten zijn. Om een dergelijke absurditeit te voorkomen worden alle nesten in één straat bij elkaar geteld en als 'kolonie' bestempeld. In dit verband is het woord kolonie wat vreemd, maar iets beters kan ik niet verzinnen. Voor het woord 'straten met ..... nesten' leze men dus : 'kolonie met ..... nesten'.

Resultaten :

Straten met 1 nest :

Burg. Canterslaan

Hertog Janlaan

Wolvesteeg

Mr. v. Sonstraat

v. Sasse v. IJsseltstraat

Terburchtweg

Straten met 2 nesten :

Bortelsebaan

Valkenierslaan

Pater v.d. Elzenstraat

Pr. Beatrixstraat

Jan van Eyckstraat

Bremlaan

Visserslaan

George Perklaan

Bunderstraat

Straten met 3 nesten :

Beukendreef

Straten met 4 of meer nesten :

Tilburgseweg (6)

Station NS (4)

Rembrandt v. Rijnstraat (4)

Pieter Brueghelstraat (9)

Kapelaan Huyberslaan (18)

Durendaaldreef (12)

Discussie.

Het totaal is 75 nesten, dat is 18 minder dan in 1978.

Voor een groot deel is de achteruitgang toe te schrijven

aan het (bijna) verdwijnen van enkele kolonies, zoals

Burg. Canterslaan en Klompven-Eikenven-Bremlaan. Ook de

al enkele jaren grootste kolonie, Kap. Huyberslaan, is een

weinig gekrompen, van 21 naar 18 nesten. De tendens, die

zich in 1976 in de wijk Bunders inzette, en een sterke

afname van het aantal nesten inhield, is gestopt en zelfs

gekeerd. Waren er in 1978 nog 13 nesten, nu ligt het aantal

op 28 nesten. Een verklaring voor dit verschijnsel, sterke

lokale toename en tegelijk algemene afname, is moeilijk te

geven, misschien moeten we zoeken in lokale verschuivingen.

Het aantal kolonies (straten met nesten) is afgenomen van

30 naar 22. Vooral het aantal kolonies met 2 of 3 nesten

is sterk gedecimeerd. Hun aandeel in het totaal is van

34,4% naar 14,6% gedaald, het aandeel van de grote kolonies

is absoluut vrijwel gelijk gebleven (52 resp. 53 nesten)

maar relatief sterk toegenomen. Zou een grotere kolonie

dan toch betere overlevingskansen bieden ?

Tot zover dit overzicht, verdere uitwerking en vergelijking

zal in een volgend artikel plaatsvinden.

Frans van Avendonk.

Huiszwaluwen in Enschof.

Helaas kregen we ook dit jaarna de oproep in de "Schakel" weinig reaktiesomhuiszwaluwen te tellen en op te geven. Dus zat er niets anders op dan zelf te tellen, en kwam het er niet van om ook Berkel in de telling op te nemen. De straten die vorig jaar werden bezocht werden dat dit jaar ook.

Resultaten

De straten waarin vorig jaar nog één nest was te vinden, herbergden nu geen huiszwaluwen. Dus in 't Zwaantje, Jeroen Boschlaan en Pr.Christinelaan geen enkel nest meer. Ook in de Kerkstraat (vorig jaar twee) nu geen enkel nest.

Straat met 1 nest: St. Jobstraat.

Straat met 3 nesten: Mgr.Diepenstraat en St.Jorisstraat.

Straat met 4 nesten: De Kraan en Mgr.Bekkerstraat.

Straat met 5 of meer nesten:

Klaproosstraat (7nesten), St.Caeciliastraat (8 nesten),
Rauwbrakenweg (21 nesten).

Buiten de bebouwde kom: Ook de kolonie aan het Baaneind had minder nesten.Vorig jaar nog 47 , nu 34 nesten.

Binnen de bebouwde kom is de grootste concentratie aan één huis in de Rauwbrakenweg met 12 nesten (vorig jaar 8 nesten).

Totaal aantal huiszwaluwennesten binnen de bebouwde kom:
51 (vorig jaar 84). Buiten de bebouwde kom 34 nesten
(vorig jaar 49).

N. Hilgers

EXCURSIE DE BAEST

Op 17 juni 1979 hebben enkele leden van de vogelwerkgroep weer eens een bezoek gebracht aan landgoed "de Baest" met de bedoeling een "inventarisatie" van de aanwezige vogels te maken. Iets dergelijks hadden we in 1976 ook als eens gedaan en het leek ons eigenlijk wel iets om er een traditie van te maken.

Een verslag van de telling in 1976 stond in het mededelingenblad van herfst 1976.

Toen, (23 mei 1976) werd het grote aantal van 62 soorten gezien of gehoord. Nu, in 1979 waren er dat 49.

Vogel die toen wel werden opgemerkt en nu niet waren: Blauwe reiger, patrijs, scholekster, kievit, kleine plevier, wulp, grutto, kokmeeuw, turkse tortel, bosuil, ransuil, veldleeuwerik, boerenzwaluw, grote lijster, kleine karekiet, grasmus, heggemus, graspieper, en gele kwikstaart.

Vogels die toen niet maar nu wel werden opgemerkt zijn: buizerd, vuurgoudhaantje, bosrietzanger, fluitier, nachtegaal en goudvink.

Natuurlijk mag je aan de hand van deze summiere gegevens geen conclusies trekken. De bezoeken zijn alleen bedoeld om een indruk van het terrein en haar rijkdom aan vogels te krijgen en tevens zo van elkaar te leren en de onderlinge band te verstevigen. Vandaar dat ik hoop dat een volgende excursie meer vogelaars zal weten te trekken.

N.Hilgers

Gierzwaluw

Deze illustratie komt van het nieuwe
"Veldornitologisch Tijdschrift "
uit België, te bestellen bij :
F.L.L. Tombeur, Kunstlaan 9, 9000 Gent.